Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 650165
Zaaknummer: 799520

Houten, 30 mei 2023

gemeente Houten

Onderwerp:
Perspectiefnota 2024

Beslispunten:
1. De perspectiefnota 2024 als beleids- en financieel kader vast te stellen en
   a. De structurele financiële effecten van de perspectiefnota 2024 te verwerken in de meerjarenbegroting 2024 – 2027;
   b. Twee kredieten beschikbaar stellen voor het project Sterke Veilige Lekdijk ten bedrage van €3.000.000 met een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een bedrag van € 250.000 met een afschrijvingstermijn van 25 jaar.
   c. Voor de realisatie van parkeergelegenheid voor de fietsen op de Piazza een incidenteel bedrag van € 40.000 te onttrekken aan de beklemde algemene reserve;
   d. Voor de realisatie van overige incidentelelasten uit de perspectiefnota 2024 een bedrag van € 1.948.000 te onttrekken aan de vrije algemene reserve;
   e. In te stemmen met de begrotingsrichtlijnen 2024 (hoofdstuk 6) inclusief de genoemde indexeringen.
2. Het college opdracht te geven om ombuigingsmaatregelen uit te werken tot een bedrag dat nodig is om een structureel sluitende begroting 2024 op te stellen (hoofdstuk 3).

Samenvatting
Voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2024 stelt de raad de beleids- en financiële kaders vast in de perspectiefnota 2024. In de perspectiefnota wordt ingegaan op:
- Nieuwe beleidsvoorstellen;
- Financiële onzekerheden;
- De indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2024-2027;
- Begrotingsrichtlijnen 2024.

De raad stemt in met de (beleidsarme) perspectiefnota 2024, waarmee het college kaders meekrijgt voor het opstellen van de begroting 2024. De perspectiefnota is beleidsarm i.v.m. (1) relatief recent vastgestelde ambities in het collegeprogramma door de raad en (2) de onzekere financiële situatie. Met dit voorstel worden daarnaast de kredieten, onttrekkingen op de algemene reserves en de begrotingsrichtlijnen vastgesteld.

Aanleiding
De perspectiefnota 2024 is de eerste perspectiefnota van de bestuursperiode 2022-2026. De ambities voor deze periode zijn vastgelegd in het collegeprogramma “Samen met inwoners bouwen aan een toekomstbestendig Houten”.

We gaan bij deze perspectiefnota in op nieuwe onderwerpen die de komende tijd onze aandacht vragen. We doen dat langs de programma’s uit het collegeprogramma 2022-2026. Ook geven we een indicatie van het financieel meerjarenperspectief.
In de perspectiefnota worden normaal gesproken de strategische keuzes voor de toekomst van Houten aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze perspectiefnota is in vergelijking tot voorgaande jaren beleidsarmer en meer inventariserend van aard. Het financiële perspectief van de gemeente Houten is momenteel niet sluitend en onzeker. Dit vraagt om terughoudendheid. Helaas moeten we concluderen dat ombuigingen noodzakelijk zijn. In de huidige perspectiefnota is daarom een inventarisatie gemaakt van alleen de noodzakelijke aanpassingen voor 2024 en volgende jaren. Verder richten wij ons op de eerder vastgestelde ambities uit het collegeprogramma.

We zien de afgelopen maanden de financiële onzekerheden tot 2026 verder toenemen. Na de eerste bestuursrapportage 2023 is ons financieel meerjarenperspectief negatief vanaf de jaren 2024 tot en met 2027. We zien een risico dat de verschillende ontwikkelingen, zoals loon- en prijsstijgingen, ervoor zorgen dat dit negatief uit gaat vallen voor de gemeente Houten. Voor structurele uitgaven is momenteel zonder ombuigingen geen ruimte. Bovendien is de meicirculaire 2023 van grote invloed op ons financieel meerjarenperspectief. De meicirculaire informeert gemeenten over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2023 en verder. Op het moment van schrijven is de uitkomst van de

meicirculaire nog niet bekend. U wordt in een afzonderlijke raadsinformatiebrief nader geïnformeerd over de effecten van deze meicirculaire.

Op basis van de inzichten bij deze perspectiefnota, zijn nieuwe ombuigingen nodig om het financieel huishoudboekje van de gemeente Houten op orde te houden. Daarom starten we fase 1 van het ombuigingstraject om het jaar 2024 sluitend te krijgen. Hiervoor maken wij o.a. gebruik van ombuigingsrichtingen die eerder zijn onderzocht (bijvoorbeeld in de begroting van 2022). Uitwerking in concrete ombuigingsmaatregelen vindt plaats bij de begroting 2024. Dan is er namelijk zicht op de werkelijk prognose voor 2024 - 2027 op basis van:
- de meicirculaire 2023;
- de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen 2024.

In de perspectiefnota stelt de raad de beleids- en financiële kaders vast voor het komende begrotingsjaar.

Beoogd effect

Met de vaststelling van het beleids- en financiële kader is duidelijk binnen welke kaders het college de begroting 2024 (programmabegroting, paragrafen en financiële begroting) moet uitwerken.

Argumenten per beslispunt

1.a De perspectiefnota is een jaarlijks onderdeel in de planning en control cyclus en geeft een beleidsmatig en financieel kader voor het komende begrotingsjaar.
De voorstellen die via de perspectiefnota zijn ingediend en aangenomen, worden vervolgens verwerkt in de begroting.

1.b t/m 1.e Het budgetrecht is voorbehouden aan de raad. Goedkeuring van de raad is nodig voor:
- het aanpassen van de meerjarenbegroting 2024-2027;
- mutaties in de reserves en voorzieningen;
- het beschikbaar stellen en wijzigen van investeringskredieten.

1.b Met deze investering kan het project Sterke Velilige Lekdijk gerealiseerd worden.
In het kader van het project Sterke Veilig Lekdijk biedt het waterschap HDSR ons de mogelijkheid om aan te sluiten bij hun dijkversterkingsproject met eigen projecten (meekoppelkansen). Dit om de maatschappelijke acceptatie van de dijkversterking te vergroten en werk-met-werk te kunnen maken.

1.c Dit zijn incidentelekosten om de fietsparkeercapaciteit op het benodigde niveau te brengen op Piazza. Wordt gedekt vanuit de algemene reserve.

1.d Impuls voor verbetering van de bedrijfsvoering is tijdelijk en hiervoor is extra personele inzet en dus incidentele budgetten voor benodigd. Worden gedekt vanuit de almene reserve.
We willen het fundament van de bedrijfsvoering op orde brengen. Diverse ontwikkelingen en uitkomsten van onderzoeken en recentelijke wetswijzigingen tonen de urgentie hiervan aan. Naast de reeds ingezette verbeteringen op duurzame ICT dienstsverlening is het ook noodzakelijk om aan de slag te gaan met:
1. het verbeteren en borgen van processen;
2. het op orde brengen van de informatiehuishouding;
3. het op orde brengen van het informatie- en archiefbeheer;
4. de doorontwikkeling van de financiële organisatie en interne beheersing

1.e De begrotingsrichtlijnen vormen de basis voor de uitwerking van de begroting.
Deze richtlijnen bevatten concrete trendmatige gegevens waarop onze financiën worden gebaseerd zoals renteomslagpercentages, inflatiecorrecties, aantal woningen, prognose woningbouwproductie, gemiddelde woningbezetting, aantal inwoners en prijs- en loonontwikkelingen die van belang zijn voor de uitwerking van de begroting.

2.1 Gezien de indicatie van het negatieve financieel meerjarenperspectief zijn ombuigingen noodzakelijk om een structureel sluitende meerjarenbegroting op te stellen.
Om niet onder verscherpt financieel toezicht te komen staan is van belang het eerste jaar van de meerjarenbegroting structureel sluitend te krijgen. We gaan in twee fasen de ombuigingen inzetten.

Kanttekeningen

1.a De omvang van de ombuiging is nog niet bekend
Pas na de publicatie van de meicirculaire is het meerjarenperspectief en de ombuigingsopgave bekend. De raad wordt in juni geïnformeerd over de uitkomsten van meicirculaire, zodat de raad dit kan meenemen bij de behandeling van de Perspectiefnota 2024.

Participatie

Niet van toepassing.

Financiën en formatie

Een structureel sluitende begroting in 2024 of 2027 is een voorwaarde om voor repressief toezicht (de begroting kan direct worden uitgevoerd) van de financieel toezichthouder (provincie Utrecht) in aanmerking te komen. De prognose voor 2024 is als gevolg van voornamelijk de loon- en prijsstijgingen negatief. Door onduidelijkheid over de financiële inkomsten vanaf het jaar 2026 e.v. is het niet mogelijk om het jaar 2027 sluitend te krijgen. We zullen dus voor het jaar 2024 een sluitende begroting moeten overleggen, om te voorkomen dat we onder verscherpt financieel toezicht komen te staan. In de perspectiefnota 2024 worden de eerste denkrichtingen voor ombuigingen beschreven. Op basis van deze denkrichtingen en de actuele financiële stand van zaken volgen in de begroting 2024 concrete ombuigingsvoorstellen.

In de tabel hieronder is de indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2024-2027 weergegeven. Deze indicatie is gebaseerd op de inzichten die bij het opstellen van perspectiefnota 2024 beschikbaar zijn. Onder de tabel is hierop een korte toelichting opgenomen.

Tabel: indicatie financieel meerjarenperspectief 2024-2027

bedragen * € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Indicatie financieel meerjarenperspectief 2024-2027 (na de 1e bestuursrapportage en inclusief raadsvoorstellen t/m juni 2023)	-5.356	-6.007	-11.925	-14.615
Structurele voorstellen Perspectiefnota 2024	-283	-283	-460	-460
Effect meicirculaire 2023	PM	PM	PM	PM
Indicatie financieel meerjarenperspectief 2024-2027	**-5.639**	**-6.290**	**-12.385**	**-15.075**

Toelichting tabel:
Gezien het effect van de meicirculaire nog niet bekend is, kunnen we momenteel niet exact aangeven voor hoeveel er omgebogen moet worden. Bij het opstellen van de begroting 2024 worden concrete ombuigingsvoorstellen uitgewerkt tot een bedrag dat daadwerkelijk nodig is om een structureel sluitende begroting 2024 op te stellen. Dan is er namelijk zicht op de werkelijk prognose voor 2024-2027 op basis van:
- de meicirculaire 2023
- de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen 2024

Voor de ombuigingen hanteren we een kortetermijnperspectief en een langetermijnperspectief. Voor 2024 worden ombuigingsmogelijkheden in kaart gebracht, waarna het college op basis van deze mogelijkheden aan de raad een voorstel doet. Dit voorstel moet leiden tot een structureel sluitende begroting in 2024. Parallel wordt een participatietraject voorbereid, waarmee de inwoners, organisaties en bedrijven in Houten volgens een Houtens model kunnen participeren. Die participatie moet uiteindelijk leiden tot een uitgewerkt bedrag in de perspectiefnota 2025. Bij de aanbieding van de begroting 2024, zal het college ook de beoogde aanpak voor het participatietraject aan de raad aanbieden

Met de bovenstaande aanpak handhaven we de financiële stabiliteit (structureel sluitende meerjarenbegroting) met inbegrip van een solide reservepositie.

Communicatie

Niet van toepassing.

Voortgang

Als er de komende tijd in aanloop naar de begroting 2024 nieuwe financiële ontwikkelingen zijn, die van invloed zijn op het in deze perspectiefnota geschetste beeld, zullen we de raad daar in aanloop naar de begroting tijdig over bijpraten. Op die manier kunnen we gezamenlijk kijken naar oplossingsrichtingen voor de verschillende dilemma's en gevolgen daarvan.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Houten, 30 mei 2023
Houten,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten

de secretaris,	de burgemeester,
A.J. Barink	G.P. Isabella

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2024

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Sander Bos
2e PoHo: n.v.t.

Gewijzigd Raadsbesluit

Voorstelnummer: 650165

Onderwerp
Perspectiefnota 2024

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 30 mei 2023 gelezen en besluit:

1. De perspectiefnota 2024 als beleids- en financieel kader vast te stellen en
   a. De structurele financiële effecten van de perspectiefnota 2024 te verwerken in de meerjarenbegroting 2024 – 2027;
   b. Twee kredieten beschikbaar stellen voor het project Sterke Veilige Lekdijk ten bedrage van €3.000.000 met een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een bedrag van € 250.000 met een afschrijvingstermijn van 25 jaar.
   c. Voor de realisatie van parkeergelegenheid voor de fietsen op de Piazza een incidenteel bedrag van € 40.000 te onttrekken aan de beklemde algemene reserve;
   d. Voor de realisatie van overige incidentelelasten uit de perspectiefnota 2024 een bedrag van € 1.948.000 te onttrekken aan de vrije algemene reserve;
   e. In te stemmen met de begrotingsrichtlijnen 2024 (hoofdstuk 6) inclusief de genoemde indexeringen.
2. Het college opdracht te geven om ombuigingsmaatregelen uit te werken tot een bedrag dat nodig is om een structureel sluitende begroting 2024 op te stellen (hoofdstuk 3)*, waarbij de maatschappelijke effecten tot een minimum worden beperkt*.

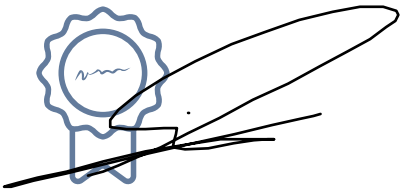
Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 6 juli 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

G.P. Isabella